

האליזר

עלון לשבת קודש

דברי מחשבה והלכה, ומהנעשה בבתי הכנסת

נושא השבוע: נישואין (מא)

כ' סיון תשפ"ג 1478 (שנה כח')

ההפטרה: "וישלח יהושע" (יהושע ב)

פרשת שלח-כר

"ותשא כל העדה ויתנו את קולם ויבכו העם בלילה ההוא" (יד,א)

"ויבכו העם" - אמרו רבותינו (תענית כט.): אמר הקב"ה אתם בכיתם בכיה של חנינם, אני אקבע לכם בכיה לדורות. שאותו הלילה היה ליל תשעה באב שנחרבו בו שני בתי המקדש וגלתה שכינה מישראל. ושואלים מדוע נענשו בעונש כה חמור בבכיה לדורות? היות ובכו לחנינם, ללא סיבה מוצדקת במקום להודות לה' ולבטוח בו נענשו באופן חמור שתהיה ח"ו הצדקה לאותן דמעות שירדו. הוא הדין בעניין נישואין, מובא בגמרא (סוטה ב.) על הפסוק בתהילים (סח, ז): "אלוקים מושיב יחידים ביתה, מוציא אסירים בכושרות", לומר לנו שהקב"ה "מושיב יחידים" - אלו הבן והבת שהוא משדכן ומושיב אותם בבית משלהם. "בכושרות" - "בבכיה" ו"שירות" כלומר מי שאינו מרוצה בוכה ומי שמרוצה אומר שירה, ואשרי הזוכה להבין שהקב"ה בכבודו ובעצמו שידך ביניהם וזה הטוב ביותר עבורם ולכן אין סיבה לבכי אלא רק לשירה ועוד שירה ...

"והיה באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה לה', ראשית עריסותכם וזלה תרימו"

תרומה ... (טו, יט-כ)

מצות עשה מן התורה להפריש חלה מן העיסה שנילושה מקמח חיטים שגדלו בארץ ישראל, וליתנה לכהן. ובזמננו שאין בית המקדש קיים מפרישים חלה אבל שורפים אותה. לכתחילה מוטלת מצווה זו על האשה כיון שחווה איבדה חלתו של עולם, וגרמה למותו של האדם הראשון שנברא בערב שבת [יום שישי] בכך שהחטיאה אותו באכילה מעץ הדעת שהיה אסור למאכל בציווי ה'. לכן תשתדל האשה להפריש שיעור חלה ולאפות חלות ביום שישי דווקא - לכבוד שבת קודש, היות ויש בזה תיקון גדול כאמור ובכך מייקרים את כבוד השבת ומוסיפים לאחדות המשפחתית. (ילקוט יוסף)

לא לשכוח לכבות את "המדורה"! (מרדכי רוט)

מעשה שהיה

היה זה לפני כשנה וחצי, נפגשתי עם יהודי יקר שסיפר לי: "אני נשוי מזה חמש שנים עם אשתי, אבל האמת היא - שאני ממש מפחד ממנה!

אין דבר שאני יכול להגיד לאשתי, משהו שמפריע לי, כי אם זה קורה אז אני משלם על כך מחיר כבד. שלא תבין לא נכון, אשתי היא אישה טובה ונפלאה שדואגת לי ולילדים, אבל כשקורה קונפליקט כלשהוא שלא נדע מצרות.

בתחילת הנישואין שלנו הכול היה טוב ונפלא עד למריבה הראשונה שלנו. כמו לכל זוג בעולם קורה שיש בין בני הזוג אי הבנות כלשהם ולפעמים אף מריבות. לפעמים כועסים אחד על השני וזה בסדר, זה טבעי ויכול לקרות, וכל עוד זה נשאר על אש נמוכה זה חלק מהחיים אז גם לי זה קרה, בפעם הראשונה שהתווכחתי עם אשתי זה אפילו לא היה על משהו כזה רציני, אמרתי לאשתי בחזרה משהו מעט בנחרצות.

אל תיכנס למריבה אם אתה לא יודע איך לצאת ממנה

ע"פ "אור החיים" אופק תל אביב * **לא לעיין בזמן תפילה** * שקיעה 7:47-7:49 * סוף זמן ק"ש 8:23-8:24

ציאת שבת: 7:27

ציאת שבת: 8:18

ציאת שבת: 9:14

ואז זה התחיל – ממשו אחד קטן של מריבה אחת קטנה, אשתי לא נרגעה שבוע שלם. היא לא הפסיקה לדוש בזה ולדסקס על זה, לכעוס ולומר כל הזמן: 'איך התנהגת ככה?!' אמרתי לה: 'אשתי היקרה, שנינו טעינו בואי לא נמשיך את המריבה, זהו – בואי נעצור כאן'. אבל היא היתה נפגעת עמוקות ולא יכלה להירגע וממשיכה את המריבה עוד כמה ימים. הכול חזר לקדמותו לאחר כשבוע וחצי, היה שקט לעוד מספר חודשים עד למריבה הבאה. פה כבר אשתי לא יכלה להירגע שבועיים. היא ממש נכנסה לאובססיה ולא יכלה להפסיק לנאום. אמרתי לה: 'טוב, אני מתנצל על החלק שלי, אני מבקש סליחה, בואי נמשיך הלאה'. 'לא, אי אפשר להמשיך הלאה, כי אתה לא מבין בכלל מה שעשית, רק אחרי שתבין באמת את מה שעשית פה אז נמשיך הלאה', ענתה בנחרצות.

כך בכל ויכוח שקרה או משהו שהיה, אשתי פשוט לא הייתה יודעת לעצור מריבות, והיא אף הייתה מחממת את האווירה ומקצינה. ובאיזה שלב כשלפעמים כבר לא הייתי יכול לשתוק, הייתי מחזיר בחזרה מספר משפטים וכך האווירה נהפכה להיות יותר 'בוערת'.

אני מודה, היו פעמים שהתנהגתי באופן שאיננו ראוי, אבל גם אחרי שהייתי מבקש סליחה היא לא הייתה נרגעת. ואז החלטתי שאני פשוט מפסיק לריב איתה, מפסיק להגיד לה דברים שמפריעים לי או שאני לא מסכים איתם. אפילו שהיו דברים שהפריעו לי בחיי הנישואין שלנו, אבל רק נוכרתי במה שקורה אחרי זה, אמרתי לעצמי עדיף לך לשתוק ולא להגיד כלום אחרת תסבול מכך שבועיים. ואז למדתי לשתוק ולשתוק, אבל כמה אפשר לשתוק ולספוג? שנה, שנתיים, שלוש. האמת היא שבכל אותו הזמן חיינו התנהלו ברוגע ושלווה, אבל אני עכשיו אצריך כי אני מפחד שעוד מעט אני עלול להתפוצץ'.

שוחחנו ונוכחתי לראות שגם הוא לא טלית שכולה תכלת, לפעמים הוא גם עושה דברים שמרגיזים את אשתו, הוא לא משנה את עצמו בדברים מסוימים בשבילה והוא גם לפעמים פוגע בה. הוא אמר לי: 'נכון, אני לפעמים טועה, אני לא טלית שכולה תכלת, אבל ההבדל הקטן הוא שאני יודע לבקש סליחה בשעת מריבה. והיא פשוט הורסת כל חלקה טובה! כמה זמן יש לה כוח להמשיך לריב?!'. היה ברור שגם אשתו צריכה איזו שהיא הדרכה, שלחתי אותה למטפלת רגשית וברוך השם יחד עם הדרכה עבורו בנפרד, דברים התחילו להשתנות.

אחד הדברים שהורסים זוגיות ואף בסוף יכולים להגיע לפירוק משפחות ח"ו, זה כשיש זוגות שלא יודעים לעשות עצירה למריבות שלהם, לקחת נשימה עמוקה ולהגיד עד כאן! אני מכיר אנשים שהתגרשו בגלל גאווה ואגו, רק בגלל שכאשר התחילה מריבה הם לא הסכימו יותר 'לרדת מהעץ'.

וזה לא רק במריבות זה גם כשרוצים להעיר לאדם משהו (אני לא כזה מאמין בהערות ובביקורת אבל כאשר זה קורה) גם להערה צריך שיהיה גבול, להגיד פעם פעמיים מה שמפריע לך ולא לחזור עליה בצורה אובססיבית שוב ושוב. 'תשמע זה מפריע לי, זה ממש מפריע לי, אני לא יכול יותר', עד כאן.... להגיד משפט ולסיים ולהתפלל להשם שהאדם שמולך יקבל את מה שרצית לומר לו.

לפני תקופה של כחצי שנה הגיע אליי מקרה שכבר אחז ממש ערב 'פירוק החבילה'. בני זוג שרבו ביניהם ולא ידעו לשים מעצור למריבות, וכאשר הם רבו היה שם, 'דם אש ותימרות עשן'. כי כאשר לא יודעים לעצור מריבה והיא מסתיימת במריבות קשה, המריבה הבאה תהיה יותר קשה ויותר אגרסיבית ומלאה בפגיעות מילוליות וכו'.

אותו הזוג בתחילת המריבות שלהם רק ידעו לפגוע אחד בשני. וחשוב לי להדגיש שהמריבות היו באמת על כלום לא על משהו משמעותי, אך הם הפסיקו לדבר אחד עם השני ליום ואח"כ ליומיים עד שזה הגיע לשלב שבשעת המריבות האיש אמר לזוגתו: 'זה לא ייגמר טוב, בסופו של דבר אנחנו נתגרש!' וממש בניסים זה לא קרה.

הם היו מתאימים בזוגיות ביניהם, רק משהו אחד שהפריע, הייתה להם בעיה שהיא מסוכנת מאוד והיא לדעת לעצור את המריבה, לדעת שיש משפטים שלא אומרים ולדעת לבקש סליחה. לפעמים אנשים שלא יכולים לעצור אלו אנשים שיש להם בעיות רגשיות או עם קשיים נפשיים,

אנשים פגיעים מאוד, אנשים שחוו פגיעות בעבר ובשעת מריבה עולות להם סכמות רגשיות ולכן הם מגיבים בצורה כזו, או אפילו לפעמים יש כאלו עם הפרעות אישיות מסוימות. וישנם מקרים לא מעטים שזה פשוט קורה מהרבה אגו וכבוד, אנשים שלא יכולים לסלוח, אנשים שלא יכולים לשלוט בכעס שלהם – פשוט קשה להם עם המידות שלהם. אולם בסופו של דבר אנשים שלא יודעים לעצור מריבות ופגיעות וכו', אז הזוגיות שלהם היא לא תקינה והם יכולים אף להגיע לידי "פירוד החבילה" ח"ו.

כמה כיף לעצור את המריבה, לנשום עמוק ולהגיד: 'אבא שבשמיים, הכול בהשגחה פרטית והכול לטובה ואם זהו הניסיון שאתה שלוח לי אז איתו אני יכול וצריך להתמודד', ופשוט לנסות לסלוח לשני, להבין את השני ובעיקר לעצור את המריבה.

אמר רבי אילעא: "אין העולם מתקיים אלא בשביל מי שכולם את עצמו בשעת מריבה", שנאמר (איוב כ"ו, ז) "תולה ארץ על בלימה" (חולין פ"ט, ט), אפילו לחצי דקה, לעשר שניות, זהו דבר גדול מאוד!!

הלכות הנהגות בין בני הזוג [ד]

פינת ההלכה

מחמאות בנישואין (א)

א. האדם מטבעו זקוק לשמוע חיזוקים למעלותיו ולמעשיו הטובים. דברי שבח ומחמאות יוצרים תחושה נעימה בלב השומע, מחזקים את האהבה ורעות בין המשמיע לשומע ומעודדים המשך עשיה מתוך שמחה (המדרך לנישואין מאושרים לרב זמיר כהן (ג) עמ' 69 ומהדורא (א) עמ' 63, זוגיות עם רגש הרב מייכלל לסרי עמ' 55).

הסבר: טבעו של אדם נוטה לראות חסרונות של חברו ולא את מעלותיו, וזה שאומרים חכמי המוסר "שאדם רואה דרך השחור (=אישון) שבעין", על זה מובא במשנה באבות (פרק א משנה ו): "הוי דן את כל האדם לכף זכות" - שאם נתאמץ נוכל לראות מעלת חברנו.

ב. המחמאות והחיזוקים חשובים לבעל ככל אדם מצוי, ויותר מכך כשאשתו משבחת ומחמיאה לו הוא פורח ומאושר, אוהב ונקשר ומקבל מרץ עצום לפעול ולעשות בכול כוחו למענה ולמען המשפחה (המדרך לנישואין מאושרים (א) עמ' 64-63).

בדרך כלל הבעל אינו זקוק לאריכות דברים אודות מעלותיו לכן תאמר אותם באופן קצר ותכליתי (המדרך לנישואין מאושרים (ס).

ג. המחמאות והחיזוקים חשובים לאשה הרבה יותר מכל אדם מצוי, הם צורך קיומי עבורה והיא לא תסתדר בלעדיו, הן מזונה של הנפש הנשית והרוח המחיייה אותה בבחינת (דברים כד, ט): "ביומו תיתן שכרו". שהרי האשה טורחת ודואגת לכל צרכי הבית בכל יום כגון: כביסה בישול, גיהוץ, טיפול בילדים ... וה"תשלום" עבור זה הוא הבעת שביעות רצון והערכה שהאשה מייחלת לקבל מבעלה, הכרת הטוב והערכה למעשיה (אור לציון אהבת הדסה לגאון הרב בן ציון אבא שאול זצ"ל עמ' קפו, הנישואין בהלכה ואגדה לגר"ד נקי עמ' 58, המדרך לנישואין מאושרים עמ' 70-69, זוגיות עם רגש עמ' 50-49).

האשה זקוקה לשמוע באריכות (ולא בקצרה) אודות מעלותיה ושבחיה מפי בעלה (המדרך לנישואין מאושרים (ס עמ' 64).

הסבר: הקב"ה ברא בתחילה את האדם לבדו שנאמר (בראשית ב, יח): "ויאמר ה' אלוקים לא טוב היות האדם לבדו" - כגורם עצמאי שלא תלוי באחרים ולא זקוק להם לקיומו ולכן המחמאה עבור הבעל היא דבר טוב וחיובי ותו לא.

מה שאין כן האשה שנבראה כגורם "שיתופי" לאדם שנאמר (בראשית שם): "אעשה לו עזר כנגדו", ולכן היא זקוקה כל הזמן לאישור תמידי להיותה רצויה ושייכת מתוקף בריאתה, אשר בא לידי ביטוי במחמאות וחיזוקים. עוד נאמר בתורה (בראשית ג, טז): "ואל אישך תשוקתך" - כלומר האשה משתוקקת למזונה הרוחני היינו למחמאות ולחיזוקים מבעלה דווקא, כי זהו טיבעה ועבורה היא טורחת (המדרך לנישואין מאושרים עמ' 22).

ד. אם הבעל לא יקבל מחמאות וחיזוקים הוא יחוש אי נוחות וצער שאין הערכה מספקת למעשיו. אך לא כן לגבי האשה - היא תחוש פגיעה קשה בתדמית הנשית שלה, הבית לא יתפקד כראוי מאחר והיא תהפוך לעצבנית וחסרת מנוחה ותרגיש מנוצלת ותשאל שאלות שטותיות מבחינתו שמטרתם להסב את תשומת ליבו למצב מסוים המצריך מחמאה [כגון: "איך אני נראית?", כשמטרתה להסב את תשומת ליבו לבגד החדש שקנתה. כגון: "איך יצא האוכל?" כשמטרתה לרמוז לו על האוכל המיוחד שטרכה והכינה למענו] ועוד כשהבעל ביקורתי ולא מחמיא בכלל, האשה נעשית מרירה ומתוסכלת ועלולה למוטט את הבית עד כדי גירושין (המדרך לנישואין מאושרים עמ' 71, 22, הנישואין בהלכה ואגדה (ס).

ה. כיצד מחמיאים? ישנן מילות שבח שפועלות גדולות ונצורות בנפש בן ובת הזוג כגון: **לאשה:** "תודה", "מעריך מאוד", "עזרת לי", "טעים מאוד", "את נראית נפלא" וכו'.

לבעל: "תודה", "מעריכה מאוד", "עזרת לי", "עבודה נפלאה", "אתה בעל מסור" וכדו'.

מכל מקום טוב מידי פעם להיות יצרתים ולחדש בדברי השבח שאומרים כגון:

לאשה: בסיום הארוחה בסתם יום של חול יתחיל הבעל לשיר פתאום שיר של שבת וכשאשתו תתמה על כך יאמר לה שבישלה אוכל כל כך טעים שהוא מרגיש כמו בשבת.

"מתאים לאשה טובה כמותך, להכין אוכל כל כך טעים"

לבעל: "יש לך ידי זהב- בכל תיקון בבית אתה מוצלח", "אתה יסודי ומהיר ועושה עבודה נקייה באופן מעורר התפעלות", "איזה טוב לב נדיר ומיוחד יש לך".

[טוב שהבעל יספר לאשתו על הצלחותיו בלימוד, בפרנסה ובחברה כדי שיהיה לה במה לשבח אותו] (המלריך לניסוחין מאוסקרים) עמ' 64, (ג) עמ' 70, זוגיות עם רגש עמ' 58, חיים של אושר פרק 7 סס.

כמו כן כשמחמיאים לבן או ולבת זוג צריך לנהוג לפי הכלל: נשבח את האישיות ונעיר על המעשה.

דוגמא: כאשר הבעל נותן תשורה לאשתו אפשר לשבח את המעשה "איזו מתנה יפה!" ועדיף לשבח תוך שילוב של אישיות הבעל "יש לך לב זהב שבחרת לי מתנה כה יפה". (חיים של אושר) (ג) לרב שמואל אייזנבלט פרק 7.

ו. על מה להחמיא? המחמאה צריכה להיאמר לא רק שבן/בת זוג עשו פעולה מיוחדת ונדירה אלא גם על הפעולות היום יומיות הפשוטות והמובנות מאליהן, שלפי הבנתנו "חייב" בן/בת הזוג לעשותם.

כגון: מחמאות לאשה על- בישול הארוחות, סידור הבית, כביסה, גיהוץ, טיפול בילדים וכו'.

כגון: מחמאות לבעל על- תיקונים בבית, עזרה בתחומים שונים וכו'.

ועל אף פי שבפעולות אלו שעושה לבן/בת זוג הוא עצמו, נהנה מהם מ"מ יש חיוב לצד שכנגד להודות על כך.

הסבר: הגמרא במסכת ברכות (נח.) מספרת – "אורח טוב מה הוא אומר? כמה טרחות טרח בעל הבית

בשבילי, כמה בשר הביא לפני, כמה יין הביא לפני, כמה גלוסקאות הביא לפני וכל מה שטרח, לא טרח אלא בשבילי.

אבל אורח רע מה הוא אומר? מה טורח טרח בעל הבית זה? פת אחת אכלתי, חתיכה אחת אכלתי, כוס אחת שתיתי, כל טורח שטרח בעל הבית זה, לא טרח אלא בשביל אשתו ובניו".

וכבר אמרו חז"ל (מדרש תנחומא שמות ה'): "כל הכופר בטובתו של חברו, סופו שיכפור בטובתו של הקב"ה".

לכן ירגיל האדם את עצמו להכיר בטובות שעשה ועושה עימו הזולת, ועל ידי כך יתרגל להכיר בטובות שעושה עימו הקב"ה (המלריך המלל לניסוחין מאוסקרים הרב זמיר כהן עמ' 59).

מעשה שהיה: עשיר אחד גידל יתום בביתו מאז שהיה קטן ומילא כל צרכו באוכל ולבוש ככל שאר ילדיו.

יום אחד בעת שישבו לאכול נקש עני עובר אורח על דלת ביתם וביקש צדקה. נכמרו רחמיו של העשיר ונתן לו 100 זהובים. העני שנדהם מאוד מגודל המתנה החל לשבח את העשיר ומשפחתו בברכות גדולות ועצומות וגם כשהלך ברחוב מילא פיו בברכות ושבח ותהילה לעשיר. אמרה אשת העשיר לבעלה: 'הלא העני

בעד 100 זהובים שנתת לו ברח אותך בלי די והחזיק לך טובה רבה גם לאחר צאתו, ואילו יתום זה הנמצא בביתנו 20 שנה, אוכל שותה ולבוש בגדים מכובדים כאחד מבנינו לא שמעתי מפיו שום ברכה והודאה עבור

הטובה הגדולה שאנו מטיבים עימו". מה עשה העשיר? קרא לאותו יתום ואמר לו: "עד עתה היית בביתנו וכעת לך מצא לך מקום אחר לחיות בו". הסתובב היתום בחוצות ללא אוכל ומקום לינה וישן על ספסל ברחוב. ונאלץ לפשוט יד כדי להשקיט רעבונו ולעבוד בכל עבודה קשה כדי להשתכר בפרוטות אחדות ולהחיות נפשו. ביום הרביעי שלח העשיר לקרוא לו ואמר: "שוב לביתנו כבראשונה". שמח היתום שמחה גדולה והחל לשבח ולברך את העשיר ואשתו בשפע ברכות והיה פיו מלא תהילות עם כל כף של אוכל שהכניס לפיו, אז לחש העשיר לאשתו כי בוודאי קיבלה את התשובה לתמיחתה.

(אוצר המעשיות ח"ג)

גמ"ח קדישים ללא תשלום לעילוי נשמת אנשים עריריים 052-3924038

לשומרי שמיטה: לימון אפשר כבר לקנות בשווקים הפתוחים [אחרי הפרשת מעשרות] אך יש לשים לב שעדיין יש לימונים משביעית שבאים מקירור

זהירות ערלה!!! ניתן להתעדכן בטלפון 02-6517793 לגבי אחוזי ערלה [תקליט]

להלן רשימת פירות הקיץ שאחוזי הערלה מ-5% בשווקים הפתוחים

אבוקדו מזן באל 6.61%, מזן גיאם 7.6%, **נקטרינה** מזן ציפה אדומה [188] 66%, **פפאיה**

לאשכנזים 80% **לספרדים** אינו בדין ערלה בכלל **פומלה אדומה** 6.47%, **צבר** 6%, **קרמבולה**

7.76%. **לגבי אחוזי ערלה שחוששים להם יש אומרים** (מר"ן הגאון רבי יוסף שלום אלישיב ומר"ן

רבי שמואל הלוי ווזנר) **מ-5% ומעלה יש אומרים** (מר"ן הגאון חיים קנייבסקי) **מ-10% ומעלה יש**

אומרים (מר"ן הרש"ל עובדיה יוסף) **מ-51% ומעלה, מ"מ כולם מסכימים שלכתחילה עדיף לקנות**

בחנות עם הכשר ששם אין בעיה של ערלה [בכלל אפילו לא באחוזי ערלה נמוכים] ומעשרות.

טל': 08-8644452 אתר העלון: alonhaihud.co.il דוא"ל: haihud.ashdod@gmail.com